

Informatika a výuková technologie v systému přípravy na učitelské povolání

Mojmír Stojan

V rámci této významné jubilejní pedagogické konference bych rád připomněl alespoň okrajově i problematiku současné přípravy na učitelské povolání ve směru informační a didaktické technologie. Jde o koncepci výuky, obsah, formu a způsob, jak dál pohlížet na předmět, který byl na pedagogické fakultě zaveden v původní alternativě jako kurs vyučovací techniky do studijního programu v 60. letech a po té, co prodělal několik vln konjunktury a recese, které dobře pamatujeme, dospěl k dnešnímu stavu, kdy je často ve svém významu mnohými členy zpochybňován a musí být obhajován před úplnou likvidací. Mnohá odmitavá stanoviska pramení z vulgarizace jeho obsahu a nekritické simplifikace jeho významu pro učitelskou přípravu.

Chtěl bych s ulehčením říci, že nám, kteří se na pedagogické fakultě MU v Brně zabýváme tímto oborem téměř 25 roků, spadl v tomto směru kámen ze srdce, začleněním problematiky didaktické včetně výpočetní techniky do tzv. profesionálních praktik, jejichž smyslem je cvičení obratného řešení výchovněvzdělávacích situací v systému pedagogických dovedností. Cítíme však, že problém je dnes již mnohem rozvinutější, než před vzpomínanými 25. lety. Jde daleko více o styl práce s informacemi, jejich čerpání a přenos, resp. zpracování. Dostupnou techniku skloubenou se studijními a vzdělávacími metodami chápeme jako didaktickou technologii, která má právo být relativně autonomním vědeckopedagogickým oborem. Jeho smyslem budíž zkoumání nejúčinnějších systémů dosahování vzdělávacích cílů, včetně zachování optima pedagogicko-psychologických, hygienických, ergonomických, ekologických, ekonomických, organizačních a řídicích podmínek. Domníváme se, že základní poznatky, ale především dovednosti a návyky by měl náš student získat v rámci povinného předmětu, nazvaného třeba Základní kurs didaktické techniky, včetně techniky výpočetní, jehož hodinová dotace by měla být minimálně 30 hodin, tj. 1 semestr po 2 h / týdně.

Na tuto základní výuku by měl navazovat systém volitelných předmětů, vedoucí ke specializaci, v níž by student nabyl rozšíření základní kvalifikace. Na závěr studia by potom mohl obdržet rovněž doklad o způsobilosti k práci v

oboru tvorby výukových videoprogramů, vzdělávacích a jiných programů pro aplikaci výpočetní technikou, pedagogickou aplikaci databázových systémů a v paletě dalších směrů. Jsem přesvědčen, že tyto dovednosti by budoucí pedagog na - řečneme tomu - burze pracovních sil v tržním ekonomickém systému velice dobře uplatnil.

Dovoďte mi závěrem, abych vyslovil myšlenku, že významnou pomocí při hledání optima smyslu i prostoru pro tento studijní předmět, by bylo vytvoření celostátní předmětové komise a koordinace našeho úsilí na jednotlivých učitelských fakultách ve prospěch přípravy našich studentů. Rádi bychom se na práci takové komise podíleli.

Muzeopedagogika v přípravě učitelů

Vladimír Jůva

V poslední době se věnuje zvýšená pozornost otázkám hlubší integrace jednotlivých prvků výchovně vzdělávacího procesu. Škole nadále přísluší centrální úloha při formování mladé generace, zvyšují se však výchovné možnosti dalších činitelů a prohlubuje se jejich spolupráce se školou. Muzea a galerie, jako typická kulturní zařízení, se na tomto procesu významně podílejí. Jejich spolupráce se všemi články výchovně vzdělávací soustavy se stává cílevědomější, uvědomělejší a efektivnější. Markantní výsledky můžeme pozorovat např. v USA, kde muzea tradičně úzce spolupracují se školami všech typů, mnohá významná muzea vznikla přímo jako součásti škol, v Evropě pak zvláště na německé půdě, kde se otázkám výchovného využití těchto zařízení věnuje tradičně velká pozornost.

V našich podmínkách se zdá, že praxe v této oblasti někdy předbíhá teorii. Muzejnictví i spolupráce muzei se školami má u nás také bohaté tradice, i když patrně především ekonomické okolnosti neumožňují vytváření takových rozsáhlých, výrazně pedagogicky orientovaných zařízení, jako jsou např. světová dětská muzea. Naše pedagogická literatura tuto významnou výchovně vzdělávací oblast odráží jen zčásti. Tento fakt se projevuje i v nedostatečné přípravě budoucích učitelů pro kvalitní využívání spolupráce školy s kulturními zařízeními.

Výzkum názorů budoucích učitelů na spolupráci s muzei a galeriemi závěry výzkumného úkolu RŠ - IV - 01 / 021 Kulturní zařízení jako součást